

DIALEKTOLOGI BAHASA PERIBUMI

EDITOR

**Nur Faaizah Md Adam
Santrol Abdullah**

Dewan Bahasa dan Pustaka
Kuala Lumpur
2023

Cetakan Pertama 2023
© Kumpulan Penulis 2023

Hak Cipta Terpelihara. Tidak dibenarkan mengeluarkan ulang mana-mana bahagian artikel, ilustrasi, dan isi kandungan buku ini dalam apa-apa jua bentuk dan dengan cara apa-apa jua sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanik, rakaman, atau cara lain sebelum mendapat izin bertulis daripada Ketua Pengarah, Dewan Bahasa dan Pustaka, Peti Surat 10803, 50926 Kuala Lumpur. Perundingan tertakluk pada perkiraan royalti atau honorarium.

Perpustakaan Negara Malaysia

Data Pengkatalogan-dalam-
Penerbitan

Nur Faaizah Md Adam dan Santrol Abdullah (ed.), 2023
Dialektologi Bahasa Peribumi

ISBN .....

PRAKATA

Dengan nama Allah Yang Maha Pemurah lagi Maha Penyayang. Setinggi-tinggi kesyukuran dipanjatkan kepada Allah SWT kerana memberikan kekuatan, keberkatan dan kerahmatan hingga buku *Dialektologi Bahasa Peribumi* ini berjaya diterbitkan. Pendokumentasian bahasa orang asli dan etnik di Sabah dan Sarawak, Malaysia merupakan usaha yang harus diberikan tumpuan. Penerbitan buku ini diharap dapat dijadikan rujukan ahli akademik, masyarakat, pelajar dan juga kepada masyarakat minoriti di Sabah dan Sarawak, terutamanya dalam kalangan generasi muda.

Bilangan masyarakat orang asli yang kini merupakan golongan minoriti di Malaysia boleh menyebabkan bahasa ibunda mereka diancam kepupusan dan seterusnya menghakis budaya yang diwarisi sejak turun-temurun. Arus globalisasi yang pesat menyebabkan bahasa suku kaum di Sabah dan Sarawak diabaikan oleh generasi muda. Kepupusan bahasa merupakan suatu kerugian kepada umat manusia kerana bahasa melambangkan identiti sesuatu kaum. Oleh itu, bahasa peribumi perlu diberikan perhatian, dikaji, didokumentasikan,

PRAKATA

serta diperkenalkan oleh ahli akademik agar bahasa peribumi ini akan terus kekal dituturkan oleh penutur jati bahasa ibunda masing-masing.

Semoga dengan adanya buku ini, isu dan maklumat tentang bahasa orang asli dan etnik di Sabah dan Sarawak dapat diketengahkan secara akademik, serta menjadi titik tolak kepada penyelidikan dan kajian yang lebih meluas lagi pada masa akan datang.

**NUR FAAIZAH MD ADAM
SANTROL ABDULLAH**

KANDUNGAN

<i>Senarai Rajah</i>	vii
<i>Senarai Jadual</i>	ix
<i>Senarai Foto</i>	xv
<i>Senarai Penulis</i>	xvii
<i>Prakata</i>	xix
<i>Pendahuluan</i>	xxi
<i>Penghargaan</i>	xxvii

BAHAGIAN A (ORANG ASLI MALAYSIA)

LATAR BELAKANG		1
Bab 1	Leksikal Orang Asli Kensiu <i>Nur Faaizah Md Adam</i>	7
Bab 2	Bahasa Kentaq <i>Noor Saadah Salleh</i>	40
Bab 3	Fonologi dan Leksikal Orang Asli Mah Meri <i>Wan Khairulhusna Wan Mokhtar</i>	73
Bab 4	Bahasa Antara dalam Komunikasi Kanak-kanak Orang Asli Semai <i>Mohd Taufik Hj. Ahmed dan Nor Aziah Abdul Aziz</i>	104

KANDUNGAN

BAHAGIAN B (ETNIK SARAWAK DAN SABAH)

LATAR BELAKANG		143
Bab 5	Perubahan Kata dalam Dialek Melayu Sarawak <i>Zuriani Seruji</i>	151
Bab 6	Bahasa dalam Pantun Melayu Sarawak <i>Hamsiah Juki</i>	175
Bab 7	Identifikasi Bahasa Vaie <i>Sanrol Abdullah</i>	195
Bab 8	Struktur Suku Kata Dialek Melayu Kabong Sarawak <i>Salbia Hassan</i>	211
Bab 9	<i>Jaku Dalam</i> pada Puisi Tradisional “Geliga” Masyarakat Iban <i>Saripah Banseng</i>	231
Bab 10	Leksikal dalam Dialek Keluarga Bahasa Dusun <i>Minah Sintian</i>	279
<i>Bibliografi</i>		305
<i>Indeks</i>		

BAB 8

STRUKTUR SUKU KATA DIALEK MELAYU KABONG SARAWAK

Salbia Hassan

Pengenalan

Dialek Melayu bukan sahaja dituturkan di Kepulauan Melayu, malah di seluruh Nusantara, yakni dari pesisiran barat Pulau Sumatera hingga teluk dan pantai terpencil di Irian Jaya, dan dari wilayah negeri Thai di daratan Asia di utara hingga ke Pulau Cocos-Keeling di bawah pentadbiran Australia (Collins, 1996). Daripada hakikat ini, jelas bahawa kajian terhadap dialek Melayu bukan sahaja tertumpu pada dialek Melayu yang dituturkan di Kepulauan Melayu, malah telah diteroka dan dijelajahi sejauh mana dialek itu dituturkan. Begitu juga dengan dialek Melayu di Kepulauan Borneo (Jaludin Chuchu, 2003: 1). Menyedari hakikat ini, maka kajian terhadap salah satu dialek Melayu di Sarawak (DMS), iaitu Dialek Melayu Kabong (DMKb) akan dilakukan untuk mengenal pasti sistem dan struktur fonologi yang menjadi satu ciri utama untuk membezakan sama ada sesuatu dialek itu mempunyai persamaan atau perbezaan dengan dialek yang lain.

Dialek Melayu Kabong (DMKb) merupakan satu daripada subdialek Melayu yang dituturkan oleh masyarakat Melayu di

BIBLIOGRAFI

- Abang Patdeli Abang Muhi, 2009. “Bergendang dan Bermukun Suatu Bentuk Pemugaran Sastera Lisan dalam masyarakat Melayu Sarawak”. Kertas kerja dlm. Seminar Antarabangsa Kesusasteraan Melayu X: Kesusasteraan Melayu dalam Rentas Ilmu, 18 dan 19 November 2009, hlm. 332 – 51. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Abang Patdeli Abang Muhi, 2014. “Tatacara Sapaan dan Adab Berbudi Melayu Sarawak” dlm. Awang Azman Awang Pawi (eds.), *Wajah Melayu Sarawak: Rampaian Ilmu Budaya*, hlm. 140 – 68. Kuching: Universiti Malaysia Sarawak.
- Abdul Hamid Ahmad, 1993. *Fonologi Bahasa Sungai di Sabah*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Abang Patdeli Abang Muhi, 2014. “Ungkapan Tradisional Masyarakat Melayu Sarawak” dlm. Awang Azman Awang Pawi (eds.), *Wajah Melayu Sarawak: Rampaian Ilmu Budaya*, hlm. 169 – 86. Kuching: Universiti Malaysia Sarawak.
- Abang Seruji Abang Muhi dan Hajah Sarbanum Marican, 2004. *Himpunan Pantun Melayu Sarawak (Tema: Percintaan)*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Abang Seruji Abang Muhi. “Nilai-nilai Murni dalam Pantun Sarawak” dlm. *Jendela Sarawak* 34, hlm. 6 – 7, 2014.
- Abdul Hamid Mahmood, 1998. *Menguasai Ejaan Baharu Bahasa Melayu*. Kuala Lumpur: Syarikat Percetakan Bintang Baru.
- Abdullah Hassan, 1989. *Rencana Linguistik*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.